

Školní preventivní strategie

Základní škola Velké Chvojno

pro období 2024-2028

Vypracovala: Mgr. Jana Dolejšová
školní metodička prevence

Schválila: Mgr. Radka Hříbalová
ředitelka školy

Obsah

Charakteristika školy	3
Školní preventivní strategie v obecné rovině	3
Oblasti prevence rizikového chování žáků	3
Popis aktuálního stavu	4
Vymezení cílové skupiny	4
Žáci.....	4
Pedagogové	4
Rodiče a zákonní zástupci	4
Veřejnost	4
Stanovené cíle školní preventivní strategie	4
Dlouhodobé cíle	5
Střednědobé cíle	5
Krátkodobé cíle	6
Metody, prostředky a formy preventivní práce na škole	6
Formy práce.....	6
Preventivní aktivity v organizaci života školy	7
Personální zajištění prevence v ZŠ Velké Chvojno	7
Školní metodik prevence	7
Výchovný poradce.....	7
Pedagogové	7
Ředitel	7
Odborné instituce	7
Vyhodnocování PP	8
Vyhodnocení výsledků uskutečňovaného procesu změn.....	8
Řešení přestupků	8
Znalostní kompetence žáků	8
1. – 3. ročník.....	8
3. – 5. ročník.....	8
Informace	9

Charakteristika školy

Škola vyučuje žáky 1. stupně ZŠ, tj. 1. – 5. ročník, je umístěna v klidné části obce, je venkovskou, spádovou školou pro okolní vesnice: Velké Chvojno, Malé Chvojno, Luční Chvojno, Arnultovice, Žďár, Mnichov. Žáci přes dopravní nedostupnost dojíždějí i z dalších vesnic či z Ústí nad Labem. Areál školy je tvořen hlavní budovou, kde se nacházejí všechny třídy, školní družina, knihovna, PC učebna, jídelna. K budově přiléhá zahrada. Riziková prostředí ve škole jsou pro žáky šatna, WC, chodba, zahrada, altány, hřiště, kde je vždy zajištěn pedagogický dohled. Problematika prevence rizikového chování u dětí je zařazována ve všech předmětech.

Školní preventivní strategie v obecné rovině

Školní preventivní strategie je dlouhodobým preventivním programem pro školy a školská zařízení, na rozdíl od školského preventivního programu (PP), který je koncipován jako plán jednoletý a vždy k 1. září daného školního roku je aktualizován. Školní preventivní strategie svým konceptem PP zastřešuje v obecnější a dlouhodobější rovině. Při tvorbě školní preventivní strategie je brán v potaz legislativa, školní vzdělávací program, který vychází z příslušného rámcového vzdělávacího programu, a k němu přidružené interní dokumenty. Vychází také z případných limitací časových, personálních a finančních. Nutné je samozřejmě i určité přizpůsobení se kulturním a sociálním specifikám školy a jejího blízkého okolí, včetně jejího zapojení do vzdělávací struktury města a okresu. Školní preventivní strategie jasně definuje dlouhodobé a krátkodobé cíle a je naplánována tak, aby cíle mohly být řádně plněny. Napomáhá pedagogickému týmu oddalovat, bránit vzniku a snižovat výskyt RPCH. Zároveň zvyšuje schopnost žáků, pedagogů a dalších zaměstnanců školy činit informovaná a zodpovědná rozhodnutí. Primárně pomáhá zejména těm jedincům, kteří pocházejí z nejvíce ohrožených skupin (minoritám, cizincům či dětem se specifickými potřebami) při zajištění jejich lidských práv a povinností. Podporuje zdravý životní styl, tj. harmonickou rovnováhu tělesných a duševních funkcí s pocitem spokojenosti, chuti do života, tělesného i duševního blaha (výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, výživa a pohybové aktivity).

Oblasti prevence rizikového chování žáků

Všichni pedagogičtí pracovníci dbají, aby uplatňovaná prevence forem rizikového chování u žáků byla prováděna komplexně, tj. ve všech oblastech, jichž se prevence forem rizikového chování u žáků dotýká: oblast zdravého životního stylu (výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, výživa a pohybové aktivity), oblast společenskovední (komunikace, sociální dovednosti a kompetence), oblast přírodovědná (biologie člověka, biologické účinky drog), oblast sociálně-právní (právní aspekty drog, práva dítěte, význam a cíle reklamy), oblast sociální patologie (postoj společnosti ke zneužívání drog, kriminalita, delikventní chování, šikanování, rasismus).

Popis aktuálního stavu

Jsme malotřídní základní škola s 1. - 5. ročníkem. Všichni členové pedagogického sboru jsou kvalifikováni a tvoří dobře fungující tým. Jsme školou pro všechny děti, rodiče, prarodiče a širokou veřejnost. Nabízíme přátelské vztahy, přívětivé prostředí a laskavý přístup. Vyučujeme podle Školního vzdělávacího programu "Hravě za poznáním." Věnujeme se žákům se speciálními vzdělávacími potřebami a podporujeme žáky mimořádně nadané. Dbáme o rozvoj duševního a tělesného zdraví dětí, využíváme výhodného prostředí pro výuku a relaxaci v přírodě. Jezdíme na školní výlety, pořádáme exkurze, navštěvujeme kulturní pořady, knihovnu, divadlo. Zúčastňujeme se výuky plavání a kurzu dopravní výchovy. Zajišťujeme pestrou činnost ve školní družině, která má nové prostory. Nabízíme různorodé kroužky, které jsou zaměřené na různé oblasti rozvíjení. Estetiku dále podněcujeme hezkým prostředím a organizováním výstav prací žáků. Pobyt na zahradě a školním hřišti přispíváme k rozvoji pohybových dovedností a relaxaci dětí. Školní zahrada je od roku 2022 nově obohacena o další altán, vyvýšené záhony pro pěstování různých rostlin či o nové arboretum.

Vymezení cílové skupiny

Žáci

Strategie je zaměřena na všechny žáky 1. - 5. ročníku základní školy, se zvláštním přihlédnutím k žákům ze sociálně slabšího a málo podnětného rodinného prostředí, žákům s nedostatečným prospěchem a s některými typy specifických vývojových poruch chování.

Pedagogové

U pedagogů je další vzdělávání zaměřeno na celý tým. Intenzivní vzdělávací aktivity jsou směřovány k pracovníkům, kteří zajišťují činnost školního poradenského pracoviště – výchovný poradce, metodik prevence.

Rodiče a zákonní zástupci

Do systému informování jsou zapojeni všichni zákonní zástupci. Zvláštní pozornost je věnována skupinám zákonných zástupců tříd, kde se vyskytly negativní jevy.

Zejména rodina s rizikovými faktory – děti pocházející z rodin, kde se vyskytují rizikové faktory jako např. užívání alkoholu a jiných omamných a psychotropních látek, domácí násilí, trestná činnost, jsou ve svém vývoji více ohroženy vznikem rizikového chování.

Veřejnost

Laická i odborná veřejnost má nepochybně vliv na vývoj jedince a je proto nezbytné aktivní zapojení veřejnosti do prevence rizikových projevů chování, a to prostřednictvím dostatečného informování a aktivitami specificky zaměřenými na tuto cílovou skupinu.

Stanovené cíle školní preventivní strategie

Hlavním cílem dlouhodobé preventivní strategie školy je vytvoření bezpečného prostředí, pozitivního sociálního klimatu ve školním prostředí, které pomůže předcházet všem sociálně patologickým jevům,

násilí, šikaně, experimentování s drogami apod. a co nejdříve zachytí varovné signály sociálně patologických jevů v raných stádiích. Ve spolupráci s rodiči vést žáky k sebevědomí, správnému hodnocení, stanovení si reálných cílů v životě, k poznání sebe sama, k zvládnutí stresu, k dovednostem řešit své problémy bez pomoci léků a jiných návykových látek. Upozorňovat žáky na nebezpečí a rizika virtuálního prostředí a formách jeho zneužívání, v rámci nabízených preventivních aktivit seznamovat rodiče i děti se stále novými aktuálními riziky internetu a komunikačních technologií včetně možnosti vzniku závislostí. Nadále rozvíjet nabídku preventivních programů všeho druhu včetně prožitkových nebo intervenčních. Podporovat práci třídních učitelů se žákovskými kolektivy i vzájemnou spoluprací jednotlivých pedagogů.

Dlouhodobé cíle

- motivování žáků (a dalších dotčených osob) k rozvoji sociálních kompetencí: ochota a schopnost spolupracovat, tolerance k názorům druhých, k odlišnostem v přesvědčení, kultuře či zvycích ostatních jedinců, konstruktivní kritiky a sebekritiky, zdravé komunikace na úrovních žák-žák, žák-učitel, učitel-učitel a učitel-rodič
- podněcování rozvoje vůle a zdravého sebevědomí a tím i odolnosti vůči sociálně nežádoucím jevům
- podporování vědomí odpovědnosti za své vlastní zdraví i zdraví druhých formou informování o zásadách zdravého životního stylu, především o nebezpečí užívání návykových látek
- poskytovat poradenské a konzultační služby pro žáky, jejich zákonné zástupce a pedagogy
- prohloubit a zlepšit komunikaci mezi školou a rodiči
- poskytovat metodickou podporu učitelům
- sledovat účinnost preventivních programů aplikovaných školou a vytvořit zázemí pro jejich vytváření a realizaci
- zkvalitnit práci třídního učitele a ostatních pedagogů ve smyslu kladného působení na žáky ve výchovně vzdělávacím procesu i při mimoškolních činnostech
- upevňovat a dodržovat zásady zdravého životního stylu a rozvíjet sociální a komunikační dovednosti
- snížit násilí mezi žáky a zvýšit bezpečnost žáků ve škole
- naučit se respektu a toleranci k ostatním

Střednědobé cíle

- úzká spolupráce nejen s rodiči žáků, ale i ostatními pedagogickými pracovníky a dalšími výchovnými, poradenskými a jinými institucemi
- podpora informovanosti rodičů žáků ohledně RPCH
- pozitivní motivace pedagogů k řešení RPCH
- monitoring úspěchu žáků ve všech oblastech jejich působení (sport, hudba, dramatika, práce s technologiemi atd.) a jejich podpora

Krátkodobé cíle

- vyplývají ze střednědobých a dlouhodobých cílů
- zajištění průběhu všech plánovaných výchovně vzdělávacích akcí s tematikou primární prevence (viz PP a aktuální možnosti v průběhu daného školního roku)
- aktuální monitoring RPCH

Metody, prostředky a formy preventivní práce na škole

K vlastní preventivní práci využívat jednak klasické metody práce ve vyučovací hodině (výklad, rozbor, diskuze, dramatická výchova), jednak soutěže, prožitkové programy, představení, besedy, exkurze, samostatné či skupinové práce žáků atp.

V případě nutnosti/potřeby cíleně uplatňovat rovněž represivní prostředky, a to zejména při: odhalování šikany a pokusů o šikanu (vč. kybersikany) ve škole, včasné přijímání kázeňských opatření a trestů, nekompromisní postoj k násilí mezi žáky ve škole; potírání kuřáctví a požívání alkoholu; boj proti záškoláctví; potírání vandalismu, řešení krádeží; nesmiřitelnost vůči projevům jakéhokoliv extremismu a homofobie.

Formy práce

- spolupráce vedení školy a pedagogického sboru (informační schůzky, porady, předmětové komise)
- spolupráce rodiny a školy (třídní schůzky, besedy pro rodiče, konzultační hodiny; třídnické hodiny a besedy, schránka důvěry)
- spolupráce školy s PPP, SPC, SVP, CNN F-M, s orgány sociálně právní ochrany dětí /OSPOD/ vč. využívání SVI, s Policií ČR, soudy apod., PPP, SPC, SVP a ostatními organizacemi
- vzdělávání a proškolení pedagogů v oblasti prevence, nabídka pro rodiče i veřejnost – preventivní práce ve vyučování (tvořivé dílny, prožitkové i intervenční programy, divadelní představení a dramatizace, exkurze apod.)
- zacílení dopravní výchovy proti rizikovému chování v dopravě
- pravidelné sledování školní docházky, kontrola omluvenek
- sledování psychického a fyzického stavu žáků (agresivita, smutek, vyčleňování z kolektivu, původ zranění apod.)
- včasné řešení vandalismu, agresivity a šikany, potírání symboliky extrémistických organizací
- boj proti kouření
- podpora školních žakovských aktivit (školní soutěže, sportovní turnaje apod.)
- podpora ostatních volnočasových aktivit žáků školy (kroužky, olympiády, soutěže, besídky, projektové dny, jarmarky, karnevaly, Den Země, Den matek, Dětský den, návštěvy divadla, výlety atd.)
- prezentace výsledků a úspěchů žáků i školy (nástěnky, webové stránky, školní rozhlas, výstavy na veřejnosti)

- zpětnovazebné výstupy prevence (výstupy z pedagogických rad – výsledky hodnocení prospěchu a chování žáků; využití sociometrických metod ve třídách; dotazníky k názorům a postojům)
- reflexe závěrů a výstupů ze školní praxe do tvorby a úpravy ročního plánu preventivních aktivit

Preventivní aktivity v organizaci života školy

- Zachycení stěžejních oblastí prevence ve školním řádu (práva a povinnosti žáků).
- Posilování dobrých vztahů mezi žáky navzájem, mezi žáky a učiteli, vytváření podmínek pro vzájemnou důvěru a přátelskou atmosféru.
- Podpora žákovských aktivit (sportovní turnaje, školní soutěže).
- Prezentace výsledků soutěží na nástěnkách a na internetu.
- Zveřejňování kontaktů na organizace, které mohou žákům/rodičům pomoci s nejrůznějšími problémy (tísňové linky, linky důvěry apod.).
- Ve školních předmětech používat techniky vytváření správného sebevědomí, tolerance a ohleduplnosti k ostatním lidem; učit žáky umět rizikové jevy odmítnout.

Personální zajištění prevence v ZŠ Velké Chvojno

Školní metodik prevence

Metodik prevence spoluvytváří preventivní program, podílí se na realizaci plánu. Komunikuje s učiteli v oblasti primární prevence, poskytuje podněty k možné nápravě. Spolupracuje s institucemi a organizacemi v oblasti primární prevence. Koordinuje předávání informací k problematice rizikového chování u žáků ve škole. Dokumentuje průběh preventivní práce školy. Hodnotí realizaci PP.

Výchovný poradce

Výchovný poradce a školní metodik prevence intenzivně spolupracují na realizaci preventivních aktivit.

Pedagogové

Pedagogové se v rámci výuky podílejí na rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností, vyučují dle principů a metod v rámci koncepce školy. Provádějí průběžnou diagnostiku žáků a tříd, na pedagogických radách vzájemně hodnotí uplynulé období, konzultují případné stávající problémy, navrhuje opatření. Třídní učitel je v kontaktu s rodiči žáků své třídy prostřednictvím třídních konzultačních schůzek a osobních setkání.

Ředitel

Sleduje efektivitu prevence rizikového chování u žáků. Sleduje problémy v kontextu celé školy, činí personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole. Svolává v případě potřeby výchovnou komisi za účasti rodičů, pedagogů, pracovníků orgánů péče o dítě, psychologů, metodika prevence či výchovného poradce.

Odborné instituce

Spolupracují na realizaci preventivních aktivit.

Vyhodnocování PP

Informace a závěry z každoročního vyhodnocování PP jsou součástí výroční zprávy školy a pro školního metodika prevence i výchovného poradce jsou důležitým podkladem pro další práci, pro korigování a směřování jejich působení. Jsou také ukazatelem účinnosti dosavadní práce a výsledků práce v oblasti minimalizace výskytu negativních jevů.

Vyhodnocení výsledků uskutečňovaného procesu změn

- zhodnocení psychosociálního klimatu ve škole, kázně a případně i prospěchu žáků
- zhodnocení posunu v postojích a hodnotových systémech žáků
- zhodnocení výskytu rizikového chování ve škole

Proces změn bude vyhodnocován průběžně a trvale pomocí prostředků poskytujících zpětnou vazbu.

K závažným projevům rizikového chování žáků v naší škole patří: agresivní chování žáků.

Řešení přestupků

Jsou sledovány projevy rizikového chování – šikana, vandalismus, brutalita, rasismus atd.

Při jejich zjištění jsou navržena cílená opatření. V případě, kdy selže prevence ve škole, bude přistoupeno k následujícím opatřením:

1. individuální pohovor se žákem
2. jednání se zákonnými zástupci na úrovni výchovné komise
3. doporučení kontaktu s odborníky
4. v případě nezájmu zákonných zástupců uvědomění sociálního odboru, oddělení péče o dítě
5. v případě dealerství oznámení Policii ČR

Znalostní kompetence žáků

1. – 3. ročník

- žáci dokáží pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním drog, zneužíváním léků,
- znají jednoduché způsoby odmítání návykových látek,
- znají hodnotu zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu,
- mají vědomosti, jak udržovat zdraví a o zdravém životním stylu,
- mají právní povědomí v oblasti rizikového chování.

3. – 5. ročník

- žáci mají povědomí o zdraví jako základní lidské hodnotě,
- znají činnosti, které jsou vhodné z hlediska zdraví zařadit do denního režimu, osvojují si zdravý životní styl,
- podrobně znají zdravotní a sociální rizika návykových látek a argumenty ve prospěch zdraví,
- znají zákony omezující kouření, požívání alkoholu a zákony týkající se užívání a šíření drog,
- umí komunikovat se službami poskytujícími poradenskou pomoc,

- umí pojmenovat základní mezilidské vztahy,
- umí rozpoznat projevy lidské nesnášenlivosti,
- ví na koho se obrátit v případě, že někdo ohrožuje nebo poškozuje jeho práva,
- mají povědomost o tom, že každé jednání, které ohrožuje práva druhých (šikana, násilí, zastrašování aj.), je protiprávní,
- znají základní způsoby odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky

Informace

Informace o důležitých telefonních číslech a adresy (linka důvěry atd.) a další informace vztahující se k tématům zařazených do PP, zásady první pomoci při výskytu šikany jsou umístěny na vývěsce u vchodových dveří.

Webové stránky s tematikou školní šikany a kyberšikany

Společenství proti šikaně, www.sikana.org

E-Nebezpečí pro učitele, www.e-nebezpeci.cz

Národní centrum bezpečnějšího internetu, www.ncbi.cz

Kontakty

Sdružení Linka bezpečí (116 111), www.linkabezpeci.cz

Poradna webu Minimalizace šikany, www.minimalizacesikany.cz

Internet poradna, www.internetporadna.cz

Kontaktní centrum, které přijímá hlášení, týkající se nezákonného a nevhodného obsahu internetu, www.horka-linka.cz

Poradna E-Bezpečí – **poradenská** linka zaměřená na prevenci rizikového chování na internetu, www.napisnam.cz